

Versie terinzagelegging

Besluit van de directeur-generaal Rijkswaterstaat en de hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat West Nederland-Noord (WNN) van 15 maart 2024 met kenmerk RWS-2024/12634 tot vaststelling van de beleidsregel voor het ligplaats nemen in het beheergebied van Rijkswaterstaat West-Nederland Noord 2024 (Beleidsregel Ligplaatsen Noordzeekanaalgebied 2024)

De directeur-generaal Rijkswaterstaat en de hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat West-Nederland Noord,

Gelet op artikel 9.03, eerste en zesde lid, van het Binnenvaartpolitiereglement (BPR) en artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht;

Besluiten tot vaststelling van de navolgende beleidsregel:

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze beleidsregel wordt verstaan onder:

digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN: een digitale kaart van de vaarwegen binnen het Noordzeekanaalgebied, waarop de toegestane locaties voor openbare en niet-openbare ligplaatsen op grond van deze beleidsregel zijn vastgelegd.

gemandateerd gebied: het deel van het Noordzeekanaalgebied waar de nautische rijkstaken en bevoegdheden zijn gemandateerd aan de directeur van het Centraal Nautisch Beheer (CNB) Noordzeekanaalgebied, zoals is vastgelegd in het Besluit mandaat nautische rijkstaken Noordzeekanaalgebied 2013.

hoofdtransportas: hoofdvaarweg die een grote zeehaven met het internationale achterland verbindt.

hoofdvaarweg: vaarweg waarover meer dan 5 miljoen ton goederen of 25.000 TEU per jaar wordt vervoerd.

inkassing: sparing in de afmeerkade, ten behoeve van het parallel aan de vaarweg afmeren.

insteekhaven: afmeergelegenheid buiten het vaarwegprofiel, gelegen dwars op de vaarweg.

langshaven: parallel aan de vaarweg gelegen niet-openbare ligplaats langs een talud of damwand ten behoeve van op- en overslag van goederen.

ligplaats: gelegenheid in de vorm van een vak of plaats op of langs de vaarweg om met een schip te liggen.

ligplaats nemen: gebruik maken van een ligplaats.

ligplaatsvlak: geometrisch bepaalde ligplaats waarvan de functie en de begrenzing is vastgelegd in de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN.

"nader te bepalen" vlak: een geometrisch begrensd vlak dat is vastgelegd op de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN, waarvoor nog geen functie is bepaald.

niet-openbare ligplaats: persoons- of bedrijfsgebonden ligplaats om met een schip aan te meren op een specifieke locatie, gebaseerd op artikel 9.03 lid 6 van het BPR.

Noordzeekanaalgebied (NZKG): het Noordzeekanaal en de daartoe behorende vaarwegen, zoals vastgelegd op grond van artikel 2.15 van de Omgevingsregeling (Geometrische begrenzing beperkingengebieden vaarwegen in beheer bij het Rijk).

openbare ligplaats: een bijzondere ligplaats, middels verkeersbesluit aangewezen, die openbare gelegenheid biedt om met een schip te liggen, aangeduid met een verkeersteken E5 t/m E7 (bijlage 7 BPR), gebaseerd op artikel 7.02 lid 2 van het BPR.

overnachtingsplaats/-haven: ligplaats of haven, die de scheepvaart gelegenheid biedt te overnachten.

schip: elk vaartuig, met inbegrip van een vaartuig zonder waterverplaatsing en een watervliegtuig, dat feitelijk wordt gebruikt of geschikt is om te worden gebruikt als middel tot verplaatsing te water.

vaarwater: gedeelte van een vaarweg dat feitelijk door de scheepvaart kan worden gebruikt.

vaarweg: elk voor het openbaar verkeer met schepen openstaand water.

vaarweg voor de doorgaande vaart: een doorlopende vaarweg ten behoeve van vervoer over lange afstanden.

vaarwegprofiel: het deel van de dwarsdoorsnede van een vaarweg dat vrij beschikbaar is voor scheepvaartverkeer.

verkeersteken: een in, naast of boven een scheepvaartweg aangebracht voorwerp of aangebrachte combinatie van voorwerpen waarmee aan het scheepvaartverkeer wordt gegeven:

- 1°. een inlichting over de toestand van een bepaalde plaats in of een bepaald gedeelte van een scheepvaartweg, of
- 2°. een inlichting, aanbeveling, gebod of verbod onderscheidenlijk opheffing van een gebod of verbod voor het verkeersgedrag op een bepaalde plaats in of een bepaald gedeelte van een scheepvaartweg.

wachtplaats en opstelruimte: gelegenheid om een schip gedurende korte tijd af te meren in afwachting van een schutting, brugopening, laden of lossen.

WNN: West-Nederland Noord.

Artikel 2 Geografisch gebied, digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN

1. In het NZKG mag uitsluitend ligplaats worden genomen op de aangewezen ligplaatsvlakken, zoals die op de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN ([Kaart, LPB 2024](#)) zijn weergegeven en voor zover passend binnen de aan die betreffende ligplaats toegekende functies.
2. Op een openbare ligplaats mag uitsluitend ligplaats worden genomen overeenkomstig de voorwaarden die kenbaar zijn gemaakt middels een verkeersteken.
3. Op een niet-openbare ligplaats mag met een ontheffing gebruik worden gemaakt van de ligplaats, conform de toegekende functie op de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN en de krachtens de ontheffing daaraan gestelde voorschriften en beperkingen.
4. Voor zover er geen ligplaatsvlak is gedefinieerd op de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN, is het ligplaats nemen verboden, tenzij een ontheffing is verkregen van de bevoegde autoriteit op grond van artikel 3.
5. Op de nader te bepalen vlakken wordt enkel bij bijzondere omstandigheden en bij hoge uitzondering kortdurend ontheffing verleend.

6. De digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN is als bijlage opgenomen bij deze beleidsregel en wordt vanaf het moment van vaststelling van deze beleidsregels iedere twee jaar geactualiseerd.

Paragraaf 2. Ligplaatsen met een ontheffingsverplichting

Artikel 3 Bevoegde autoriteit voor verlenen ligplaatsontheffing

1. In het gemandateerd gebied van het NZKG moeten ligplaatsontheffingen worden aangevraagd bij de directeur CNB. Buiten de ligplaatsvlakken in de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN, kunnen uitsluitend tijdelijke ontheffingen met een maximale duur van twee jaar worden verleend door de directeur CNB.
2. In het niet-gemandateerd gebied van het NZKG moeten ligplaatsontheffingen worden aangevraagd bij de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat West-Nederland Noord. Buiten de gedefinieerde ligplaatsvlakken in de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN, kunnen uitsluitend tijdelijke ontheffingen met een maximale duur van twee jaar worden verleend door de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat West-Nederland Noord.

Artikel 4 Langshavens

1. Nieuwe langshavens worden niet toegestaan op het Noordzeekanaal en aanvragen voor een ligplaatsontheffing ten behoeve van een langshaven worden afgewezen.
2. Bestaande langshavens worden toegestaan op het Noordzeekanaal op de daartoe aangewezen ligplaatsvlakken op de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN.
3. Ontheffing voor het nemen van een ligplaats bij een bestaande langshaven in een inkassing, wordt alleen verleend conform de voorwaarden uit de notitie "Randvoorwaarden voor het ontwerp en gebruik van ligplaatsen in een inkassing langs het Noordzeekanaal (2017)", op basis van de maximale afmetingen van een schip. De notitie is als bijlage bij deze beleidsregel opgenomen.
4. Een ontheffing voor het nemen van een ligplaats in een bestaande langshaven zonder een inkassing, kan alleen worden verleend onder de voorwaarde dat de veiligheid als voldoende is beoordeeld door een onafhankelijke deskundige, conform het "Beoordelingskader langshavens (2023)". Het beoordelingskader is als bijlage bij deze beleidsregel opgenomen.
5. Indien uit de beoordeling, bedoeld in het vierde lid, blijkt dat de veiligheid niet geborgd kan worden, wordt de aanvraag voor de ontheffing afgewezen, tenzij er mitigerende maatregelen worden voorgesteld, die door de bevoegde autoriteit als afdoende worden beschouwd om de veiligheid te borgen. Deze maatregelen kunnen als voorwaarde worden opgenomen in de ontheffing.
6. Voor aanvragen voor (wijziging van) een ontheffing bij een fysieke aanpassing aan een kade met een bestaande langshaven zonder een inkassing, wordt eerst beoordeeld of een inkassing mogelijk is, conform de notitie, bedoeld in het derde lid. Als uit de beoordeling blijkt dat een inkassing gerealiseerd kan worden, dan wordt een ontheffing alleen afgegeven voor een ligplaats in een inkassing, op basis van het derde lid. Indien uit de beoordeling blijkt dat het realiseren van een inkassing niet mogelijk is, dan worden de nieuwe afmeercondities getoetst aan het Beoordelingskader langshavens, conform lid 4.

Artikel 5 Recreatiedoeleinden

1. Op de hoofdtransportas en op vaarwegen voor de doorgaande vaart binnen het Noordzeekanaalgebied, worden nieuwe aanvragen voor een ligplaatsontheffing voor recreatieve doeleinden afgewezen.
2. Bestaande ligplaatsen met een ontheffing voor recreatieve functies op de hoofdtransportas en op vaarwegen voor de doorgaande vaart, worden toegestaan. Bij vertrek van de eigenaar is de ontheffing overdraagbaar. Voor wijziging van het schip of vergroting van de afmetingen van het ligplaatsvlak waarop de ontheffing betrekking heeft, moet een nieuwe aanvraag worden ingediend.

3. Buiten de hoofdtransportas en de vaarwegen voor de doorgaande vaart kan ontheffing voor een ligplaats voor recreatieve doeleinden worden verleend, indien de aanvraag past binnen de functie van het desbetreffende ligplaatsvlak en het gebruik van de ligplaats voor recreatieve doeleinden niet in de weg staat aan de veiligheid en het vlotte verloop van het scheepvaartverkeer.

Artikel 6 Woonboten

1. Op de hoofdtransportas en op vaarwegen voor de doorgaande vaart binnen het Noordzeekanaalgebied, is het niet toegestaan om het aantal ligplaatsen voor woonboten uit te breiden. Nieuwe aanvragen voor uitbreiding van het aantal ligplaatsonthefingen met een woonboot op deze vaarwegen worden daarom afgewezen.
2. Woonboten die met een ontheffing liggen op de hoofdtransportas en op vaarwegen voor de doorgaande vaart, worden toegestaan. Bij vertrek van de eigenaar is de ontheffing overdraagbaar. Voor wijziging van het schip of vergroting van de afmetingen van het ligplaatsvlak waarop de ontheffing betrekking heeft, moet een nieuwe aanvraag worden ingediend.
3. Buiten de hoofdtransportas en de vaarwegen voor de doorgaande vaart kan ontheffing voor een ligplaats voor een woonboot worden verleend, indien de aanvraag past binnen de functie van het desbetreffende ligplaatsvlak en het gebruik van de ligplaats voor een woonboot niet in de weg staat aan de veiligheid en het vlotte verloop van het scheepvaartverkeer.

Paragraaf 3 Slotbepalingen

Artikel 7 Citeertitel

Deze beleidsregel wordt aangehaald als: Beleidsregel Ligplaatsen Noordzeekanaalgebied 2024.

Artikel 8 Intrekking Ligplaatsbeleid Noordzeekanaalgebied 2003

Het Ligplaatsbeleid Noordzeekanaalgebied 2003, inclusief de daarvan deel uitmakende kaart, wordt ingetrokken.

Artikel 9 Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin hij wordt geplaatst.

Deze beleidsregel zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De directeur-generaal Rijkswaterstaat,

De hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat West-Nederland Noord,

M. Wijnen

T.R. Roozendaal

Den Haag, **-*-2024

Haarlem, **-*-2024

Bijlagen

1. Notitie 'Randvoorwaarden voor het ontwerp en gebruik van ligplaatsen in een inkassing langs het Noordzeekanaal (2017), als bedoeld in artikel 4, derde lid.
2. Beoordelingskader langshavens (2023), als bedoeld in artikel 4, vierde lid.
3. Digitale overzichtskaart ligplaatsen Noordzeekanaalgebied WNN ([Kaart, LPB 2024](#)), als bedoeld in artikel 2, zesde lid.

Toelichting

Algemeen

Deze beleidsregel geeft nadere invulling aan de bevoegdheden van de hoofdingenieur-directeur (hierna: HID) en directeur-generaal (hierna: DG) op grond van het Binnenvaartpolitiereglement. Ontheffingverlening van het ligplaatsverbod en het aanwijzen van een bijzondere ligplaats voor schepen vallen onder nautisch beheer. Het nautisch beheer ziet op de wijze waarop de vaarweg door het scheepvaartverkeer gebruikt wordt. Bijvoorbeeld door het geven van verkeersaanwijzingen, het verlenen van ontheffingen voor ligplaats nemen, het aanbrengen of verwijderen van verkeerstekens ('bebording') en het handhaven van de verkeersregels voor het scheepvaartverkeer. Het nautisch beheer is nauw verbonden met het vaarwegbeheer.

Het vaarwegbeheer of waterstaatkundig 'bakbeheer' behelst o.a. de inrichting van de vaarweg en de zorg om scheepvaart mogelijk te maken en te houden, bijvoorbeeld door de vaarweg op diepte te houden, maar ook om te zorgen voor voldoende wacht- en overnachtingshavens voor de beroepsvaart.

De HID van Rijkswaterstaat West-Nederland Noord (hierna: WNN) is namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat uitvoerend vaarwegbeheerder van het Noordzeekanaalgebied, op basis van artikel 27, eerste en tweede lid van het Organisatie- en mandaatbesluit Infrastructuur en Waterstaat 2023 juncto artikel 3 van het Instellingsbesluit directoraat-generaal Rijkswaterstaat 2013 en op grond van artikel 5 Besluit mandaat, volmacht en machtiging Rijkswaterstaat 2013. De door de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de DG in mandaat verleende bevoegdheden zijn verder gemandateerd aan de hoofdingenieur-directeuren van de regionale en centrale organisatieonderdelen.

Het reguleren van voldoende wacht- en overnachtingsplaatsen voor schepen binnen het Noordzeekanaalgebied, alsmede het reguleren van ligplaatslocaties, behoort tot de taak van de HID, mede als uitvoerend vaarwegbeheerder. Het garanderen van een vlot en veilig scheepvaartverkeer op het Noordzeekanaal en/of aangrenzende zijkanalen geldt hierbij als uitgangspunt.

Wat betreft het verlenen van ligplaatsontheffingen is de bevoegdheid grotendeels door de DG Rijkswaterstaat als bevoegde autoriteit gemandateerd aan de directeur van het Centraal Nautisch Beheer (hierna: CNB)¹. De operationele uitvoering van de nautische taken berust daarom, in het gemandateerd gebied², bij de directeur CNB. Het verlenen van ontheffing met betrekking tot het ligplaatsverbod (art. 9.03 BPR) valt daarmee in het gemandateerd gebied ook onder verantwoordelijkheid van de directeur CNB. Voor het niet in het mandaatbesluit genoemde deel van het Noordzeekanaalgebied ligt deze verantwoordelijkheid bij de HID van WNN.

Tabel 1: Vaarwegen in beheer bij RWS-WNN, de groen gekeurde delen zijn, voor het nautisch beheer, gemandateerd aan de directeur van het CNB.

Beschrijving vaarweg	Profiel vaarweg
Buitenhaven IJmuiden, vaargeul naar Noordersluis (vanaf Zuiderhavenhoofd tot aan buitenhoofd Noordersluis en Zeesluis)	Hoofdtransportas (HTA) Zeehaventoegang / CEMT VIb 325 /43 /13,1 m
Begin Zuiderbuitenkanaal tot aan brug over buitenhoofd Middensluis	HTA Zeehaventoegang / CEMT VIa 111 /32,6 /10,5 m
Zuiderbuitentoeleidingskanaal tot aan Buitenhoofd Zuidersluis	HTA Zeehaventoegang / CEMT III, IV en V < 100m -/5,8 m
Noordzeekanaal (binnenhoofd oude Zuidersluis) tot aan grens Afgesloten IJ)	HTA Zeehaventoegang CEMT VIa 325 /43 /13,1 m
Noorderbinnentoeleidingskanaal	HTA Zeehaventoegang / CEMT VIb 325 /43 /13,1 m
Middenbinnentoeleidingskanaal	HTA Zeehaventoegang / CEMT VIb 325 /43 /13,1 m
Zuiderbinnentoeleidingskanaal	HTA

¹ Beschikking aanwijzing bevoegde autoriteiten Binnenvaartpolitiereglement.

² Volgens het Besluit Mandaat Nautische Rijkstaken in het Noordzeekanaalgebied 2013.

	Zeehaventoegang / CEMT VIb 325 /43 /13,1 m
Afgesloten IJ ³ , ook wel Binnen-IJ genoemd	HTA Zeehaventoegang / CEMT VIb 200 /23,5 /203,3 m
-Buiten-IJ ⁴	Hoofdvaarweg (HVW) CEMT VIa 200 /23 /3,5
Zijkanaal G (Zaanroute)	HVW CEMT VIa - /- /8,0 ⁵
Zijkanaal B-zuid	Overige Vaarwegen (OV) -
Zijkanaal C	OV CEMT-Va - /11,4/ 3,0
Zijkanaal D	OV CEMT-Va - /- /3,0
Zijkanaal E	OV CEMT Va - /- /2,2
Zijkanaal H	OV CEMT Va - /- /1,3

Deze beleidsregel treedt in de plaats van het ligplaatsenbeleid uit 2003. Actualisatie van het ligplaatsenbeleid is ingegeven vanuit de behoefte aan optimalisatie van het ruimtegebruik en een veranderende behoefte aan specifieke functies in het Noordzeekanaalgebied. Ook is de intensiteit van het scheepvaartverkeer toegenomen. Daarnaast hebben er infrastructurele veranderingen plaatsgevonden, zoals de bouw van de Zeesluis IJmuiden en is er behoefte aan een compleet beeld van ligplaatsen binnen het beheergebied van Rijkswaterstaat WNN. Tot voor kort, onder het oude beleid, was dit beeld beperkt tot de gebieden IJmuiden en het Noordzeekanaal.

Deze beleidsregel heeft een ruimer geografisch bereik dan het vorige ligplaatsenbeleid uit 2003. Niet alle vaarwegen die onder het beheer van het Rijk vielen waren daarin opgenomen. De bij deze beleidsregel behorende digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN geeft het geografisch bereik weer. Het betreft alle gebieden waar RWS-WNN verantwoordelijk is voor het behoud van vaarwegen (inclusief technisch onderhoud) alsook het waarborgen van de bruikbaarheid ervan.

Doel van de herziening van het ligplaatsenbeleid is:

- Binnen het areaal van RWS-WNN locaties en ruimte voor ligplaatsen kenbaar maken, die passend zijn binnen het veilig en doelmatig gebruik van het Noordzeekanaalgebied (en daarmee anticiperen op de toekomstige vraag naar wacht- en overnachtingsplaatsen, die nodig zijn voor een veilig en doelmatig gebruik van het Noordzeekanaal).
- Het bieden van rechtszekerheid aan de gebruikers van het Noordzeekanaal wat betreft toelaatbaarheid van ligplaatsen.
- Het corrigeren van ongewenste situaties uit het verleden.

Ligplaats nemen in het Noordzeekanaalgebied

Het algemene uitgangspunt is dat het verboden is, op basis van artikel 9.03 van het Binnenvaartpolitiereglement (hierna: BPR), om op de in bijlage 14 van het BPR vermelde vaarwegen, of gedeelten daarvan, ligplaats te nemen (ankeren en meren). Het Noordzeekanaalgebied maakt deel uit van de in bijlage 14 van het BPR vermelde vaarwegen. Bij geconstateerde overtreding van het verbod kan er bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk worden opgetreden. Het verbod om ligplaats te nemen kan worden opgeheven door het plaatsen van een verkeersteken voor de openbare ligplaatsen of door het verlenen van een ontheffing voor de niet-openbare ligplaatsen.

Rijkswaterstaat heeft op haar hoofdvaarwegen diverse openbare ligplaatsen ingericht ten behoeve van het wachten op bediening van bruggen of sluizen en overnachtingshavens ten behoeve van de verplichte rust- en vaartijden voor de beroepsvaart. De condities voor de feitelijke inrichting van deze openbare ligplaatsen zijn onder andere te vinden in de Richtlijn Vaarwegen 2020.

Voor de openbare ligplaatsen geldt een uitzondering op het verbod om ligplaats te nemen op de in bijlage 14 van het BPR genoemde wateren, door het plaatsen van een verkeerteken, conform artikel 7.02 van het BPR. Aanvullend hierop en op grond van het bepaalde in artikel 2 van het Besluit administratieve bepalingen scheepvaartverkeer (BABS) moet het bevoegd gezag een verkeersbesluit nemen voor het plaatsen of verwijderen van een verkeersteken die een opheffing van een gebod of verbod aangeven.

³ Vanaf km 20,6 (Coentunnel) de vaargeul tot aan boei IJ-3, daarna gaat het nautisch beheer over naar WNN.

⁴ De geul door het buiten IJ vanaf de Oranjesluizen tot Markermeer (vuurtoreneiland).

⁵ Over een lengte van 1.000 m gemeten vanuit de as van het NZK.

Voor niet-openbare ligplaatsen, bedoeld voor onder andere woonschepen, laad-en losinrichtingen, recreëren en nautische dienstverlening, kan er ontheffing worden verleend van het ligplaatsverbod, op basis van artikel 9.03 lid 6 BPR. De beoordeling van een ontheffingsaanvraag vindt plaats met inachtneming van artikel 3 van de Scheepvaartverkeerswet, waarbij de toets aan een veilig en vlot verloop van het scheepvaartverkeer een grote rol speelt.

Hoewel deze beleidsregel niet gaat over de inrichting van nieuwe ligplaatsen, zijn er locaties vastgelegd in de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN waar RWS geen ligplaatsontheffingen voor een onbepaalde tijd wil toestaan om zo de veiligheid en beschikbaarheid van het netwerk in de toekomst te waarborgen. Deze "nader te bepalen" plaatsen worden gereserveerd voor openbare ligplaatsen die noodzakelijk zijn om de veiligheid en beschikbaarheid van het netwerk in de toekomst te kunnen garanderen.

Voor ligplaatsvakken die nog niet zijn opgenomen in de digitale overzichtskaart WNN, geldt dat de hoofdinspecteur-directeur Rijkswaterstaat West-Nederland Noord deze in naam van de minister van Infrastructuur en Waterstaat kan aanwijzen.

Afwijken beleidsregel

De bevoegde autoriteit handelt overeenkomstig deze beleidsregel, tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met deze beleidsregel te dienen doelen (artikel 4:84 Awb). Bij aanvragen die afwijken van de toegestane ligplaatsvlakken en functies in de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN kan de bevoegde autoriteit op grond van artikel 3.1 beslissen om een tijdelijke ontheffing te verlenen. Het gaat dan om aanvragen op plaatsen waar op basis van de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN, ligplaats nemen niet is toegestaan, of ontheffingsaanvragen voor een andere functie dan die is vastgelegd in de kaart.

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

De definities die gebruikt worden in deze beleidsregel zijn afkomstig uit of afgeleid van de Scheepvaartverkeerswet, het Binnenvaartpolitiereglement en de Richtlijn Vaarwegen 2020. De volgende vijf zijn exclusief van toepassing op deze beleidsregel:

Noordzeekanaalgebied (NZKG)

Uit de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN volgt de begrenzing van het gebied waarover de Beleidsregel Ligplaatsen Binnenvaartpolitiereglement Noordzeekanaalgebied 2023 zich uitstrekt. Deze beleidsregel omvat een breder geografisch gebied dan het "Ligplaatsenbeleid Noordzeekanaal 2003". Naast de ligplaatsen in IJmuiden en op het Noordzeekanaal, worden ook het gebied van Schellingwoude en de Zijkanalen B,C,D,E,G (zijkanaal G slechts over een lengte van 1.000 m gemeten uit de as van het Noordzeekanaal) en H opgenomen in deze beleidsregel. Het gebied van Schellingwoude is gelegen tussen het afgesloten IJ, boei IJ3, en het buiten IJ, tot aan het einde van het beheergebied van Rijkswaterstaat West-Nederland Noord (bij vuurtoreneiland), zoals sinds de invoering van de Omgevingswet vastgelegd met het Beperkingengebied vaarwegen in beheer bij het Rijk: [Geometrische begrenzing beperkingengebieden vaarwegen in beheer bij het Rijk | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#), voorheen in de [Legger Rijkswaterstaatswerken 2022](#).

Gemandateerd gebied

het deel van het Noordzeekanaalgebied waar de nautische rijkstaken en bevoegdheden zijn gemandateerd aan de Directeur van het Centraal Nautisch Beheer (CNB) Noordzeekanaalgebied, zoals is vastgelegd in het Besluit mandaat nautische rijkstaken Noordzeekanaalgebied 2013.

Digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN

Ten behoeve van deze beleidsregel is er een digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN opgesteld, waarin de toegestane locaties voor ligplaatsen op grond van deze beleidsregel zijn vastgelegd. De digitale overzichtskaart ligplaatsen vindt zijn grondslag in het vaarwegbeheer. De kaart maakt deel uit van deze beleidsregel en is als bijlage bij deze beleidsregel gevoegd.

Voor ligplaatsvakken die nog niet zijn opgenomen in de digitale overzichtskaart WNN, geldt dat de hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat West-Nederland Noord deze in naam van de minister van Infrastructuur en Waterstaat kan aanwijzen.

Openbare ligplaatsen en niet-openbare ligplaatsen

Binnen het Noordzeekanaalgebied wordt een onderscheid gemaakt in twee soorten ligplaatsen:

1. Openbare ligplaatsen; dat zijn wacht- en overnachtingsplaatsen, loswallen, autoafzetplaatsen en calamiteitensteigers.
2. Niet-openbare ligplaatsen; dat zijn ligplaatsen waarvoor een ontheffing van het ligplaatsverbod op grond van het BPR nodig is.

Ligplaatsvlak

Een geometrisch bepaalde ligplaats waarvan de functie en de begrenzing is vastgelegd in de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN. Binnen een ligplaatsvlak kan er toestemming worden verleend voor het nemen van een ligplaats, conform de functie van het ligplaatsvlak. Op een ligplaatsvlak met de functie laad-en losactiviteiten, kun je bijvoorbeeld een ontheffing krijgen voor gebruik als laad-en losplaats.

Artikel 2 Geografisch gebied, digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN

In de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN ([Kaart, LPB 2024](#)), is vastgelegd welke locaties in het NZKG zijn aangewezen voor o.a. wacht- en overnachtingsplaats voor de beroepsbinnenvaart of als ligplaats met ontheffing. Deze locaties zijn in overeenstemming met de doelstellingen van de Scheepvaartverkeerswet en de doelstellingen van het vaarwegbeheer, die de context en de basis vormen voor deze beleidsregel (zie voorgaand hierover ook de algemene toelichting over de relatie tussen vaarwegbeheer en nautisch beheer).

Uit de definities van het Noordzeekanaalgebied en de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN volgt op welk geografisch gebied dit beleid ziet en welke functies op welke locaties (openbare of niet-openbare ligplaats) zijn toegestaan middels een verkeerstekening of ontheffing. Het toestaan van een ligplaatsvlak is locatie-afhankelijk en zal steeds per situatie beoordeeld moeten worden op basis van de algemene regels voor het veilige en vlotte verloop van de scheepvaart.

De locaties in het water die zijn aangewezen om met een vaartuig of drijvend object te mogen afmeren, worden aangegeven door een ligplaatsvlak op de digitale overzichtskaart. Een ligplaatsvlak is een geometrisch bepaald vlak met een bepaalde functie. De verschillende functies per ligplaatsvlak zijn door middel van een kleur op de overzichtskaart aangegeven. Op alle gekleurde ligplaatsvlakken geldt de daarbij beoogde functie. Dat betekent dat met een ontheffing of met een verkeerstekening voor een bijzondere ligplaats, het gebruik conform de bijbehorende functie is toegestaan.

Vlakken met de aanduiding 'nader te bepalen' zijn bedoeld om de veiligheid en beschikbaarheid van het netwerk toekomstbestendig te kunnen blijven garanderen en beogen een openbare (ligplaats) functie. Op de nader te bepalen vlakken kan uitsluitend bij hoge uitzondering en in geval van bijzondere omstandigheden een kortdurende ontheffing worden verleend. Een voorbeeld van een uitzondering is indien er sprake is van een calamiteit of bij zaken met een groot maatschappelijk belang.

In alle niet-ingekeurde gebieden geldt zonder meer dat ligplaats nemen verboden is, tenzij de bevoegde autoriteit op basis van artikel 3.1 een tijdelijke ontheffing verleent. Met een tijdelijke ontheffing wordt bedoeld een ontheffing voor de duur van de activiteit en met een maximum van twee jaar. De kaart maakt integraal onderdeel uit van deze beleidsregel en wordt eens per twee jaar geactualiseerd. Ligplaatsen met een tijdelijke ontheffing kunnen worden opgenomen als een nieuw ligplaatsvlak, na aanwijzing daarvan door de HID.

Voor ligplaatsvlakken die nog niet zijn opgenomen in de digitale overzichtskaart WNN, geldt dat de hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat WNN deze in naam van de minister van Infrastructuur en Waterstaat kan aanwijzen (op grond van zijn taak als vaarwegbeheerder) en op de nader te bepalen vlakken functies kan toekennen.

Wijzigingen digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN ten opzichte van beleidsregel 2003

In de legenda behorende bij de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN worden diverse functies gedefinieerd. Deze functies zijn specifiekere dan weergegeven in de kaart behorend bij het ligplaatsenbeleid 2003. Zo is de functie ontheffingsplaats gespecificeerd naar ontheffingsplaats

voor overslag, nautische dienstverlening, recreëren, woonboten, passagiers/veerdiensten of ligplaatsen ten behoeve van overheidsdiensten.

Enkele ligplaatsen uit het ligplaatsenbeleid 2003 zijn niet langer opgenomen in de kaart, omdat die ligplaatsen zijn vervallen en niet langer in gebruik zijn.

De digitale overzichtskaart geeft ook de verplaatsingen weer van ligplaatsen, die naar aanleiding van infrastructurele wijzigingen, zoals de bouw van de selectieve onttrekking bij de Zeesluis IJmuiden, hebben plaatsgevonden sinds de vorige beleidsregel. Een voorbeeld hiervan is de verplaatsing van de ligplaatsen in het Binnenspuikanaal naar de Kanaaldijk te IJmuiden.

Paragraaf 2 Ligplaatsen met een ontheffingsverplichting

Artikel 3 Bevoegdheden voor het verlenen van ligplaatsontheffing

De aanvraag voor een ligplaatsontheffing wordt, in het gemandateerd gebied, beoordeeld door de directeur CNB. In het niet-gemandateerd gebied wordt de aanvraag beoordeeld door de HID van RWS-WNN. Met een tijdelijke ontheffing wordt bedoeld een ontheffing voor de duur van de activiteit en met een maximum van twee jaar.

Artikel 4 Langshavens

Een langshaven is een parallel aan de vaarweg gelegen ligplaats voor bedrijfsmatig gebruik. Op het Noordzeekanaal bevindt zich een aantal van dergelijke langshavens, aan de kade van bedrijven met een watergebonden activiteit.

Sinds 2011 is het beleid, zoals vastgesteld in de Richtlijn Vaarwegen 2011, dat langshavens en loswallen langs de oevers moeten worden vermeden op drukke vaarwegen, zoals op het Noordzeekanaal (met meer dan 30.000 passerende beroepsvaartuigen per jaar) en op vaarwegen van CEMT klasse V en hoger. In plaats daarvan moeten insteekhavens worden aangelegd; dat zijn haaks op de vaarweg gelegen doodlopende havens, buiten de oever van het kanaal. Het Noordzeekanaal betreft een klasse VI-b vaarweg met een grote intensiteit (vaarbewegingen en laadvermogen) en daarnaast is het een hoofdtransportas waar de negatieve en beperkende invloed van aangemeerde schepen in een langshaven op de doorgaande scheepvaart beperkt moet worden. Daarom worden nieuwe langshavens op het Noordzeekanaal niet toegestaan.

Van oudsher vindt er veel op- en overslag plaats langs het Noordzeekanaal. Dit gebeurt soms ook bij een langshaven. De vraag naar haventerrein neemt toe en de mogelijkheden voor het realiseren van insteekhavens is beperkt. Efficiënt ruimtegebruik is van belang en op enkele plaatsen worden daarom bestaande historische langshavens (kades die voor 2011 in gebruik zijn genomen als langshavens) in het Noordzeekanaal toegestaan.

Omdat langshavens het veilige en vlotte verloop van het scheepvaartverkeer kunnen belemmeren, worden nieuwe langshavens op het Noordzeekanaal daarom niet toegestaan, zelfs niet met een inkassing.

In twee uitzonderingssituaties worden langshavens toch toegestaan, te weten: a) bestaande langshavens met een inkassing op specifieke locaties, en b) bestaande langshavens zonder inkassing.

a. Bestaande langshavens in een inkassing

Bij wijze van uitzondering wordt een aantal bestaande (en middels ligplaatsvlakken aangeduide) ligplaatsen op het Noordzeekanaal in een inkassing toegestaan. Inkassingen zijn insteekhavens die parallel aan het kanaal liggen en die bij gebruik minder hinder veroorzaken voor zowel stilstaande als passerende schepen. RWS-WNN heeft samen met het CNB in 2017 een notitie opgesteld met de randvoorwaarden voor het ontwerp en gebruik van ligplaatsen in een inkassing langs het Noordzeekanaal. Deze notitie wordt bij deze beleidsregel als bijlage toegevoegd.

Onderzocht is op welke locaties bestaande langshavens in een inkassing mogelijk zijn, zonder daarbij de veiligheid en de vlotte doorvaart van het scheepvaartverkeer te belemmeren.

Bij de notitie zijn locaties aangewezen voor ligplaatsen in een inkassing ten behoeve van op- en overslag. Deze aangewezen ligplaatsen zijn ingetekend op de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN en bevinden zich tussen kilometer 10,9 en kilometer 14,4 op het Noordzeekanaal.

Een aantal verwijzingen in de notitie zijn inmiddels geactualiseerd, waarbij Basijn 2020/35 in de plaats is getreden van Basijn 12/92. Ook zijn met de komst van de Omgevingswet enkele termen gewijzigd, maar de materiële inhoud van de notitie (o.a. de technische vereisten) geldt onverkort.

b. Bestaande langshavens zonder inkassing

Een andere uitzonderingscategorie betreft bestaande langshavens zonder een inkassing. Momenteel zijn er nog enkele langshavens langs het Noordzeekanaal waar op- en overslagactiviteiten plaatsvinden zonder inkassing, die niet voldoen aan het kader zoals vastgesteld in de Richtlijnen Vaarwegen 2011 (RVW 2011). Deze activiteiten hebben een historische achtergrond en zijn gestart vóór de invoering van de RVW in 2011.

Voor deze langshavens zonder inkassing heeft Rijkswaterstaat een afwegingskader ontwikkeld om de veiligheid van de afmeerconfiguraties te beoordelen. Het doel is om bestaande langshavens zonder inkassing te legaliseren als de veiligheid als voldoende is beoordeeld door een onafhankelijke deskundige, conform het door MARIN opgestelde "Beoordelingskader langshavens (2023)". Uit dit beoordelingskader volgen een aantal criteria waaraan getoetst moet worden. Zo kan worden beoordeeld of, en onder welke voorwaarden schepen veilig kunnen liggen, zonder daarbij de voorbijgaande scheepvaart te hinderen. Het beoordelingskader is een bijlage van deze beleidsregel. De aanvraag voor een ontheffing wordt, in dit geval, aangevuld met een door een onafhankelijk partij getoetste afmeerconfiguratie. Bij alle langshavens zonder inkassing moet worden aangetoond dat de afmeerconfiguratie veilig is en moet deze ter beoordeling worden voorgelegd aan de in artikel 3.1. genoemde bevoegde autoriteit.

Indien een bestaande kade, met een langshaven zonder inkassing, fysiek wordt aangepast, moet eerst onderzocht worden of het realiseren van een inkassing, conform de eerdergenoemde notitie 'randvoorwaarden voor het ontwerp en gebruik van ligplaatsen in een inkassing', mogelijk is. Indien uit de beoordeling blijkt dat een inkassing mogelijk is, dan moet de inkassing gerealiseerd worden als voorwaarde voor het verlenen van een ontheffing. Als uit de beoordeling blijkt dat het realiseren van een inkassing niet mogelijk of niet doelmatig is, dan moet de afmeerconfiguratie van de nieuwe kade getoetst worden op veiligheid conform het Beoordelingskader Langshavens.

Artikel 5 Recreatiedoeleinden

Nieuwe aanvragen voor ligplaatsen ten behoeve van recreatie op de hoofdtransportas en bij drukbevaren doorgaande vaart, worden geweigerd op basis van deze beleidsregel. Het Noordzeekanaal en de toeleidingskanalen zijn hoofdtransportas en doorgaande vaarwegen, waarop ligplaatsen voor recreatieve doeleinden ongewenst zijn. Deze beleidsregel sluit aan op de Richtlijn Vaarwegen (RVW 2020), waaruit volgt dat recreatieve doeleinden op hoofdtransportassen drukke doorgaande vaarwegen in beginsel niet zijn toegestaan om de veiligheid, efficiëntie en beheersbaarheid van het scheepvaartverkeer te waarborgen.

Er zijn geen bezwaren tegen bestaande jacht- en passantenhavens en particuliere steigers op de vaarwegen binnen het Noordzeekanaalgebied, voor zover passend binnen de gedefinieerde ligplaatsvlakken met de functie recreatie. Deze ligplaatsvlakken zijn gelegen buiten het Noordzeekanaal.

Bestaande ligplaatsen voor recreatieve functies, die met een ontheffing liggen op de hoofdtransportas en de doorgaande vaarwegen binnen het Noordzeekanaalgebied, worden op basis van hun historische grondslag toegestaan. Een ontheffing is in beginsel overdraagbaar, maar de specifieke voorwaarden van de afgegeven ontheffing moeten door de nieuwe eigenaar worden nageleefd. Met specifieke voorwaarden worden bijvoorbeeld de locatie en/of de afmetingen van het schip of het ligplaatsvlak bedoeld. De overdracht moet conform de voorwaarden bij de ontheffing zo spoedig mogelijk gemeld worden bij de bevoegde autoriteit. Bij wijziging van de zaak waarop de ontheffing betrekking heeft is de eerder afgegeven ontheffing niet meer toereikend. Er moet dan een nieuwe ontheffing worden aangevraagd en die zal in beginsel worden geweigerd, conform het eerste lid.

Op het Zuiderbinnentoeleidingskanaal (ZBTK) worden de vrijgekomen ligplaatsen alleen toegekend voor de nautische dienstverlening (tenzij ontheffing voor de recreatieve functie overdraagbaar is), om een veilige en efficiënte vaart te waarborgen, alsook om in te zetten ten behoeve van reddings- en nooddiensten.

Voor het tijdelijk toestaan van recreatieve functies op de hoofdtransportas en doorgaande vaarwegen kan gebruik gemaakt worden van een verzoek op grond van artikel 1.23 BPR (melden van evenementen en andere gebeurtenissen). Daartoe dient een verzoek te worden ingediend bij de verantwoordelijke voor de operationele uitvoering van de nautische taken, zoals genoemd in artikel 3.1.

De opstel- en wachtruimtes van de Zuiderluis en Kleine Sluis op het Zuiderbinnentoeleidingskanaal voldoen niet aan de RVW 2020. Het is niet mogelijk om de situatie

te verbeteren, vanwege de bestaande ligplaatsen achter de palen van de opstelruimte. Bovendien maakt het dijklichaam waarop deze ligplaatsen zijn gebouwd, deel uit van de primaire waterkering. Het onderhoud van deze primaire kering is gecompliceerd, vanwege de combinatie van de opstelruimte voor de sluisen en de bestaande ligplaatsen. Om het veiligheidsniveau van de opstelruimte voor schepen te kunnen verbeteren, kan er alleen kortdurend ligplaatsonthefing worden verleend op deze locatie (ingetekend op de digitale overzichtskaart ligplaatsen WNN, als nader te bepalen plaats, onder nummer 1.30b), conform artikel 2 lid 5.

Artikel 6 Woonboten

Op hoofdtransportassen en doorgaande vaarwegen met een hoge intensiteit aan passerende vaart (meer dan 2 per uur) worden geen nieuwe ligplaatsonthefingen voor woonboten verleend. Het Noordzeekanaalgebied behoort grotendeels tot deze categorie vaarwegen en daarom is het, vanwege de veiligheid en om de vlotte doorvaart van het scheepvaartverkeer te waarborgen, op basis van deze beleidsregel niet toegestaan om het aantal ligplaatsen voor woonboten uit te breiden.

Bestaande ligplaatsen op hoofdtransportassen en doorgaande vaarwegen voor woonboten met een ontheffing die overdraagbaar is, mogen op basis van historische grondslag blijven bestaan. Een eerder verleende ontheffing kan worden overgedragen op een nieuwe eigenaar, maar de specifieke voorwaarden van de afgegeven ontheffing moeten door de nieuwe eigenaar worden nageleefd. Met specifieke voorwaarden bedoelen we bijvoorbeeld de locatie en/of de afmetingen van het schip. De overdracht moet conform de voorwaarden bij de ontheffing zo spoedig mogelijk gemeld worden bij de bevoegde autoriteit. Bij wijziging van de zaak waarop de ontheffing betrekking heeft, is de eerder afgegeven ontheffing niet meer toereikend en moet een nieuwe ontheffing worden aangevraagd.

Specifiek voor het gebied rond IJmuiden geldt dat sinds de komst van de nieuwe zeesluis ligplaats nemen met een woonboot niet langer veilig en doelmatig ruimtelijk is in te passen. Dit levert strijd op met de bepalingen in het ter plaatse geldende omgevingsplan. Met de recent gestarte bouw van de maatregel selectieve onttrekking in het Binnenspuikanaal, feitelijk een damconstructie om toename van verzilting in het Noordzeekanaal door gebruik van de Zeesluis IJmuiden tegen te gaan, is het Binnenspuikanaal onttrokken aan het openbare scheepvaartverkeer (Verkeersbesluit onder nummer 2022/30 van de directeur CNB). Het Binnenspuikanaal maakt hiermee geen onderdeel meer uit van de vaarweg en daarop ziet deze beleidsregel dus niet, omdat het BPR enkel ziet op openbare wateren, die voor de scheepvaart openstaan (artikel 2 Vaststellingsbesluit BPR).